

Vergaderjaar 2025–2026

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 2189

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 mei 2026

Hierbij ontvangt u het verslag van de Eurogroep en de Ecofinraad van 4 en 5 mei 2026 in Brussel.

In het verslag ga ik daarnaast in op de voortgang van de onderhandelingen van het pakket voor de gemeenschappelijke munt, waaronder de verordening betreffende de invoering van de digitale euro en de verordening inzake contant geld.

De Minister van Financiën,
E. Heinen

Eurogroep regulier

Update van de Bankenunie

De voorzitter van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (*Single Supervisory Mechanism*, SSM) en de voorzitter van de Gemeenschappelijke Afwikkelingsraad (*Single Resolution Board*, SRB) namen deel aan de Eurogroep voor een gedachtewisseling en brachten verslag uit over hun werkzaamheden.¹

De voorzitter van het SSM lichtte toe dat de Europese bankensector momenteel veerkrachtig is, met sterke kapitaal- en liquiditeitsposities, maar dat risico's toenemen door geopolitieke spanningen en economische onzekerheid. Tegelijk verschuift de focus van toezicht naar nieuwe kwetsbaarheden, zoals cyberrisico's en het gebruik van AI, waarvoor banken hun operationele weerbaarheid moeten versterken. Ook onderstreept de voorzitter dat verdere integratie en schaalvergroting in de EU-bankensector nodig zijn om concurrentiekracht en efficiëntie te verbeteren. De voorzitter van de SRB lichtte daarnaast toe dat Europese banken beter voorbereid zijn op ordentelijke afwikkeling, dankzij hogere verliesabsorberende buffers (MREL: *Minimum requirements for own funds and eligible liabilities*) en sterkere operationele capaciteiten. De voorzitter benadrukte het belang van een doeltreffend en flexibel resolutiekader, met voldoende middelen zoals het Gemeenschappelijke Afwikkelingsfonds (*Single Resolution Fund*, SRF). Tegelijk blijft volgens de voorzitter de voltooiing van de bankenunie, het versterken van liquiditeit in resolutie en het wegnemen van belemmeringen voor grensoverschrijdend bankieren van essentieel belang voor concurrentie van de sector en financiële stabiliteit.

De Ministers spraken verder over grensoverschrijdende consolidatie in de eurozonebankensector, waarbij ook de Europese Bankenfederatie (EBF) deelnam. De EBF onderstreepte het belang van verdere integratie van de bankensector. Meer grensoverschrijdende bankactiviteiten en fusies kunnen schaalvoordelen opleveren, de concurrentiekracht van EU-banken versterken en investeringen in nieuwe technologie stimuleren. De EBF wees daarbij op belemmeringen, zoals verschillen in nationale regelgeving en toezicht, beperkte integratie van de Europese bankmarkt en onvoldoende prikkels voor grensoverschrijdende consolidatie. De voorzitter gaf aan dat de Eurogroep hier later dit jaar opnieuw over zal spreken, op basis van het rapport van de Europese Commissie (hierna: de Commissie) over de Europese bankensector en concurrentiekracht dat voor de zomer zal verschijnen.

In de gedachtewisseling kwam tot slot het gebruik van kunstmatige intelligentie (AI) voor het opsporen van digitale kwetsbaarheden aan de orde. De aanwezigen constateerden dat AI-modellen de cyberbeveiliging van banken kunnen versterken, maar ook juist door kwaadwillenden ingezet kunnen worden om cyberaanvallen uit te voeren. Meerdere lidstaten riepen op de ontwikkelingen te blijven monitoren.

¹ Zie de samenvatting van het overleg tussen de voorzitter van de toezichtsraad van de ECB en de Eurogroep van 4 mei 2026 en de halfjaarlijkse rapportage van de afwikkelingsraad aan de Eurogroep.

Gevolgen van crisis Midden-Oosten op de Europese economie en inventariseren beleidsreacties

De Eurogroep wisselde van gedachten over de impact van de oorlog in het Midden-Oosten op de Europese economie en beleidsmaatregelen om de gevolgen van de gestegen energieprijzen te mitigeren. De Commissie gaf een overzicht van de economische ontwikkelingen als gevolg van de hoge energieprijzen. De vooruitzichten blijven onzeker door aanhoudende druk op energiemarkten en hoge energieprijzen, met inflatie van 3% in april. Lage inkomens worden daarbij relatief harder geraakt. Schuld niveaus zijn hoog en financieringsvoorwaarden verslechteren. De vormgeving van tijdelijke en gerichte steun in plaats van generieke maatregelen zijn volgens de Commissie cruciaal om economische groei te ondersteunen en schuldhoudbaarheid te waarborgen.

Het IMF deelde een analyse, waaruit bleek dat veel lidstaten de energieprijsschok van 2022 vooral hebben aangepakt met brede steunmaatregelen die de marktwerking kunnen verstoren, vergelijkbaar met de beleidsrespons in 2022. De gemiddelde budgettaire kosten van maatregelen sinds maart dit jaar worden geraamd op ongeveer 0,18 procent van het bbp, waarbij het grootste deel van de uitgaven voortvloeit uit niet-gerichte maatregelen. Een deel van de lidstaten heeft echter ook gerichte maatregelen genomen. Het IMF moedigt uitwisseling van *best practices* tussen landen aan. Dat de gevolgen van de huidige schok relatief beperkter zijn gebleven tot op heden, is volgens het IMF mede te danken aan toegenomen energiebesparing en een duurzamere energiemix in de afgelopen jaren. Dit laat volgens het IMF zien dat het belangrijk is om vast te houden aan de energietransitie.

Lidstaten gaven in hun interventies een toelichting op de maatregelen die zij nationaal hebben genomen. Daarbij noemden meerdere lidstaten, waaronder Nederland, het belang van tijdige, gerichte en tijdelijke steun. In de discussie kwam een mogelijke activering van de algemene ontsnapingsclausule ter sprake. De Commissie en het grootste deel van de lidstaten, waaronder Nederland, stond hier afwijzend tegenover met het oog op het waarborgen van schuldhoudbaarheid en omdat er geen sprake is van een ernstige economische neergang.

Nederland riep tot slot op tot een nadere analyse van het ontstaan van eventuele overwinsten bij energiebedrijven als gevolg van de huidige hoge prijzen. Ook riep Nederland op om op EU-niveau de juridische mogelijkheden te verkennen voor het invoeren van een eventuele belasting op overwinsten als er inderdaad sprake is van overwinsten. Dit is in lijn met motie Klaver-Paternotte over het actief in Europa pleiten voor een aanpak van eventuele overwinsten bij energiebedrijven.²

Presentatie Kukies-Noyer rapport

Voormalig Minister van Financiën van Duitsland, Jörg Kukies, en voormalig centrale bankpresident van Frankrijk, Christian Noyer, presenteerden hun rapport *Financing Innovative Ventures in Europe*.³ Daarin doen zij vijf aanbevelingen voor het versterken van het Europese financieringslandschap voor start- en scale-ups: (1) het hervormen van aanvullende pensioensystemen, (2) het uitrollen van publieke initiatieven

² Kamerstukken II, vergaderjaar 2025–2026, 36 933, nr. 9

³ Het rapport is raadpleegbaar via: <https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Downloads/Europe/report-five-taskforce.html>

die institutionele en particuliere beleggers aanmoedigen tot het verschaffen van durfkapitaal, (3) het uitbreiden van het European Tech Champions Initiative (ETCI 2.0) en het herzien van binnenlands investeringsbeleid, (4) het invoeren van een 28ste regime voor groei van innovatieve bedrijven, en (5) verdere integratie van nationale kapitaalmarkten en het aantrekkelijker maken van beursnoteringen voor bedrijven.

In hun presentatie benadrukten beide auteurs dat Nederland, net als Zweden en Denemarken, met haar goed ontwikkelde pensioensysteem, een voorbeeld biedt voor andere lidstaten om op deze manier kapitaal te mobiliseren. Ook wezen de gastsprekers op het belang van harmonisatie van regelgeving om ondernemers en investeerders meer zekerheid en minder administratieve lasten te bieden. In de discussie wordt opgeroepen tot ambitie en snelheid bij het ontwikkelen van de spaar- en investeringsunie en het 28ste regime voor vennootschapsrecht.

Digitale financiën: update over de voortgang van de werkgroep

De Raad ontving een update van de werkstroom in de Eurogroep Werkgroep op het gebied van digitale financiën. De Commissie gaf aan dat er een sterke basis is voor tokenisatie, waarin innovatie en efficiëntie centraal staan. Initiatieven zoals de digitale euro spelen daarbij een belangrijke rol, omdat ze het Europese betalingsverkeer toekomstbestendig maken en strategische autonomie versterken. Tegelijkertijd moet worden ingezet op cyberweerbaarheid en technologische regulering, onder meer via de AI-verordening, om risico's van nieuwe technologieën te beheersen. De Commissie benadrukte dat het essentieel is dat Europese en nationale instellingen – zoals agentschappen, de Europese Centrale Bank en de Europese Commissie – nauw blijven samenwerken. Daarnaast is samenwerking met de private sector cruciaal om innovatie daadwerkelijk te laten slagen. Tot slot is het noodzakelijk om te zorgen voor een duidelijk en robuust regelgevend kader. De voorzitter kondigde aan dat de Eurogroep voor de zomer waarschijnlijk een verklaring zal aannemen over digitale financiën.

Ecofinraad

Verordening van de Raad inzake de toegang van het EOM en OLAF tot btw-informatie op EU-niveau

De Raad bereikte een algemene oriëntatie van de verordening inzake de toegang tot btw-informatie op EU-niveau van het Europees Openbaar Ministerie (EOM) en het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF).

Kapitaalmarktintegratie- en toezichtpakket (KTP, ofwel MISP)

Het EU-voorzitterschap heeft de Raad opgeroepen tot het geven van politieke sturing om voortgang te kunnen boeken in de technische onderhandelingen. De discussievragen van het voorzitterschap waren of lidstaten de door de Commissie voorgestelde reikwijdte van het directe toezicht door Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) kunnen steunen, en hoe de bestuursstructuur (governance) hervormd moet worden.⁴ De Commissie riep op tot snelheid én ambitie waarvoor het van belang is dat de Ministers snel een politieke keuze maken. De beslissing nemen over overdracht van verantwoordelijkheden is nooit gemakkelijk, maar het is cruciaal om te bepalen wat het beste is voor de

⁴ De oriënterende nota van het voorzitterschap is raadpleegbaar via:
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8367-2026-INIT/nl/pdf>

Unie als collectief, aldus de Commissie. In de Raad is consensus over de doelstellingen van snelle vooruitgang, ambitie en ontwikkeling van de spaar- en investeringsunie. Echter, over de vraag of ESMA een grotere rol moet krijgen in het toezichtraamwerk bleef het krachtenveld verdeeld. Veel lidstaten steunden centraal toezicht op grote marktpartijen die pan-Europees, grensoverschrijdend actief zijn en daarmee significant zijn voor de Unie. Sommige lidstaten voegden daar de suggestie aan toe om de significantie criteria aan te passen.⁵ Een deel van de lidstaten pleitte ervoor om het toezicht op kleine marktpartijen, in het bijzonder kleine cryptoactiva dienstverleners (CASPs), bij de nationale autoriteiten te laten. Een ander deel van de lidstaten, waaronder Nederland, sprak steun uit voor het Commissievoorstel wat betreft het toepassingsbereik van direct toezicht. Ook benadrukten deze lidstaten dat de overgangsfase naar ESMA toezicht kort moet zijn om hoge kosten te voorkomen.

Wat betreft de governance van ESMA spraken de lidstaten brede steun uit om dubbel toezicht en daarmee samenhangende hoge kosten te voorkomen. Tegelijkertijd bepleitte een groep lidstaten dat nationale toezichthouders een grotere rol binnen de governance moeten krijgen dan voorgesteld door de Commissie. Hierbij betoogden sommige lidstaten dat de samenwerking tussen ESMA en nationale toezichthouders verduidelijkt moet worden in de voorstellen en dat er balans moet zijn tussen het bestuur van toezichthouders (*Board of Supervisors*), waarin alle nationale toezichthouders zijn vertegenwoordigd, en het benoemde uitvoerend bestuur (*Executive Board*). Enkele lidstaten riepen op tot duidelijke, objectieve criteria voor de selectie van bestuurders in het uitvoerende bestuur. Een genoemd criterium is ervaring met Europese kapitaalmarkten. Andere lidstaten, waaronder Nederland, pleitten voor een onafhankelijke, wendbaar en besluitvaardig uitvoerend bestuur. De Commissie benadrukte dat een grotere rol voor nationale toezichthouders gepaard gaat met het risico op hoge kosten en het dubbel uitvoeren van taken. Het EU-voorzitterschap gaat zich beraden op de interventies en zal vervolgstappen bepalen in samenspraak met het aankomend Ierse voorzitterschap.

Financiële diensten update van wetgevingstrajecten

De Commissie gaf een update over de lopende wetgevingstrajecten voor financiële diensten. De Commissie stelde klaar te zijn voor de trilogie zodra het Europees Parlement haar positie heeft bepaald over de voorstellen voor securitisatie en de digitale euro. De Raad werd opgeroepen om voortgang te maken op de aanbevelingen over spaar- en beleggingsrekeningen en financiële geletterdheid. De Commissie benadrukte het belang van voortzettingen van de onderhandelingen over de verordening Raamwerk voor delen van financiële klantdata (FIDA), nu zij met versimpelingsvoorstellen is gekomen naar aanleiding van zorgen uit de sector. Enkele lidstaten gaven aan desondanks zorgen te hebben over de regeldruk. Het Raadsvoorzitterschap benoemde tot slot dat de technische uitwerking van het politieke triloogakkoord over het pakket retailbeleggen bijna afgerond is.

Economische en financiële impact van de Russische agressie tegen Oekraïne

De Raad sprak over de economische en financiële impact van de Russische agressie tegen Oekraïne en over Europese steunmaatregelen.

⁵ Toezichtcentralisatie in het MISP ziet op de volgende categorieën marktpartijen: handelsplatformen, centrale tegenpartijen, centrale effectenbewaarinstituten en cryptoactivadienstverleners.

De Commissie verwelkomde de voortgang met de implementatie van de Steunlening aan Oekraïne, met een akkoord onder lidstaten op aanpassing van de MFK-verordening en de financieringsstrategie. De Commissie observeerde dat de Russische inkomsten uit olie zijn toegenomen als gevolg van het conflict in het Midden-Oosten. Een deel van de lidstaten gaf aan dat de Russische economie steeds duidelijker de gevolgen van de sancties ondervindt, en moedigde verdere sancties aan gericht op onder andere de schaduwvloot en de financiële- en energiesectoren. In de interventieronde riepen meerdere lidstaten, waaronder Nederland, op tot verdere *burden sharing* met internationale partners. Daarnaast onderstreepten enkele lidstaten, waaronder Nederland, het belang van hervormingen als leningsvoorwaarden op onder andere anti-corruptie, rechtsstatelijkheid en publieke financiën. Tot slot vroegen meerdere lidstaten, waaronder Nederland, om voortzetting van het gesprek over het gebruik van geïmmobiliseerde centrale banktegoeden van Rusland in lijn met de conclusies van de Europese Raad van december jl.

Economische gevolgen van EU-wetgeving

De Ecofinraad wisselde van gedachten over de economische gevolgen van EU-wetgeving, aan de hand van een notitie van het voorzitterschap. De Commissie onderstreepte het belang van samenwerking met lidstaten om *gold-plating* te voorkomen en regelgeving te vereenvoudigen. Verschillende lidstaten uitten zorgen over toenemende lasten voor overheden en bedrijven, mede door het ontbreken van impact assessments bij veel voorstellen. Zij vroegen om meer focus op economische effecten, minder nieuwe regels en vaker evaluaties tijdens het hele wetgevingsproces. Meerdere lidstaten pleitten voor eenvoud, duidelijke communicatie en het delen van *best practices*. Ook wees de EIB op de noodzaak van betere samenwerking met het Europees Parlement en aandacht voor uitvoerbaarheid, zodat regelgeving voor zowel bedrijven als burgers begrijpelijk en uitvoerbaar blijft.

Uitvoeringsbesluiten van de Raad onder de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF).

De Raad stemde daarnaast in met de wijziging van het Herstel- en Veerkrachtplan van Denemarken. De Landbouw- en Visserijraad stemde op 27 april jl. reeds in met de wijziging van het Herstel- en Veerkrachtplan van Slovenië.

De Ecofinraad stond verder stil bij de stand van zaken ten aanzien van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF). De Commissie schetste dat inmiddels 405 miljard euro aan middelen is uitbetaald, waarvan 135 miljard in leningen en 270 miljard in giften. Van alle doelstellingen is 45% door de Commissie als behaald beoordeeld. In totaal blijven er nog meer dan 2.800 mijlpalen en doelstellingen niet behaald. De Commissie lichtte tot slot toe dat de voorgestelde aanpassingen van de Herstel- en Veerkrachtplannen van Italië en Slowakije onlangs zijn goedgekeurd. De Commissie heeft voor de laatste maanden van de looptijd van de faciliteit een richtsnoer⁶ opgesteld, met informatie over de laatste fase van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit.

⁶ Zie de richtsnoeren voor lidstaten van de Commissie over operationele aspecten met betrekking tot de laatste fase en afsluiting van de Herstel- en Veerkrachtfaciliteit.

Follow-up van de G20-bijeenkomst voor Ministers van Financiën en centrale bank gouverneurs

De Ecofinraad wisselde van gedachten over de eerste G20-bijeenkomst voor Ministers van Financiën en centrale bank gouverneurs (FMCBG) van dit jaar onder voorzitterschap van de Verenigde Staten.

Overig

Voortgang pakket voor de gemeenschappelijke munt

Conform de wens van uw Kamer inzake de digitale euro en mijn toezegging ten aanzien van de verordening inzake contant geld (LTCR)⁷, informeer ik uw Kamer maandelijks over de laatste ontwikkelingen op deze onderwerpen. Beide onderwerpen vormen samen het pakket voor de gemeenschappelijke munt.

In december 2025 heeft de Raad een akkoord bereikt over het pakket voor de gemeenschappelijke munt. Het Europees Parlement is nog bezig met de behandeling van de stukken. Het is nog onduidelijk wanneer het Europees Parlement tot een gedeelde positie komt. Zodra het Europees Parlement een positie heeft bepaald, zullen de triloogonderhandelingen tussen de Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement van start gaan. Ik zal uw Kamer informeren zodra deze fase start.

⁷ Kamerstukken II, 2025–2026, 21 501-07, nr. 2158